

Andrei Milca

GEORGE ENESCU – OMAGIAT ÎN STRĂINĂTATE

Moto: „El va reprezenta întotdeauna Absolutul, în raport cu care-i voi judeca pe alții.“
(Jehudi Menuhin)

Astfel îl caracteriza pe Maestrul său (pe care-l considera cel mai important compozitor al secolului trecut!) unul dintre cei mai mari violoniști din toate timpurile. Nu doar Menuhin a luptat pentru promovarea lui Enescu în lume. Recent, ambasadoarea muzicii românești, Diva Mariana Nicolesco, a prezentat în premieră mondială integrala liedurilor enesciene, mai întâi în țară, apoi la Praga, Roma, Paris, New York și în Japonia. Enescu este recunoscut din nou pe scară universală – alături de Eliade, Cioran, Ionesco, Brâncuși sau Tzara – drept o personalitate de prim rang, un deschizător de drumuri pentru toți interpreții și compozitorii de după el, de la Darclée și Maria Cebotari la Ileana Cotrubaș și Angela Gheorghiu, de la Dinu Lipatti și Sergiu Celibidache la Radu Lupu și Lawrence Foster. De curând, datorită ecoului turneului tinerilor români – elevi ai Mariane Nicolesco – prestigioasa revistă italiană „Amadeus“ i-a dedicat lui Enescu un amplu articol (în luna mai), semnat de Guy Cherpiau. Să nu uităm că 2005 a fost proclamat de UNESCO Anul Internațional „George Enescu“, eveniment marcat cum se cuvine de excepționalul turneu al Divei și al „școlii“ ei, pe trei continente, pentru a face cunoscute liedurile gândite de compozitorul român cel mai reprezentativ înainte de Primul Război Mondial, dar prea puțin promovate până acum. Prin Enescu și celelalte nume amintite mai sus România devine

cunoscută în lume nu doar pentru Hagi, Ilie Năstase, Nadia Comăneci (și ei cu rezultate în domeniul lor, trebuie să recunoaștem!) ori Dracula, ci și pentru un barometru al muzicii clasice europene. Enescu a fost mai întâi recunoscut ca virtuoz violonist, dar *compozitorul* nu e cu nimic mai prejos, și el se dezvăluie publicului astăzi, cu o nouă fațetă. Românul *universal*, născut în 1881 în Moldova, a fost admis la numai 12 ani la Conservatorul vienez, la recomandarea expresă a lui Eduard Caudella, directorul Conservatorului ieșean. Brahms însuși este profund impresionat când copilul îi va interpreta câteva dintre compoziții. Dar Enescu nu este înregimentat de marea tradiție austriacă, pentru că în acea vreme ora exactă în muzică se dădea la Paris. Este locul pe care-l va alege – recomandat lui Mossenet pentru următorii... 50 de ani, Franța devenind, ca și pentru Cioran ori Ionesco, o a doua sa patrie, de „adopție“.

Studiază cu Fauré, este considerat „noul Mozart“, lucrările sale vor fi dirijate de celebrii Mahler și Mengelbert. Compune *Simfonia I, Suitele II și III pentru orchestră, Oedipe*, sonate pentru pian și mai ales *Rapsodia Română*, poate chiar „peste“ cea a lui Gershwin, *Rapsody in Blue*. Totuși, este receptat mai mult ca un genial interpret decât ca un mare compozitor – creațiile sale, foarte elaborate, îi pun de multe ori în dificultate pe cei care îl abordau. *Stilul Enescu* nu era pentru toată lumea, ci pentru elite. Obligat, prin instaurarea comunismului, să aleagă definitiv exilul francez, devine profesor pentru Lipatti și Menuhin, după ce anterior se luptase pentru impunerea unor embleme românești, ca Ionel Perlea ori C. Silvestri. Moare în 1955, rămânând, cum îl vede Guy Cherpiau în articolul său din „Amadeus“ – *Vocile României* – „un simbol al permanenței țării sale natale“ în centrul vieții muzicale europene“. Emigrată și ea din motive politice în anii '70, diva Nicolesco, alături de Jehudi Menuhin, vor purta mai departe mesajul Maestrului violonist, pianist, dirijor și un deloc de neglijat compozitor. Recent, la Paris, la Palatul Béhague (unde se află în prezent sediul Ambasadei României în Franța), Mariana Nicolesco și elevii săi au oferit un concert, de excepție, cu scopul de a reda publicului pagini mai puțin cunoscute din Enescu, recuperând astfel „istoric“ anii săi „parizieni“ și deschizând *sensul* operei sale spre Viitor. De reținut că George Enescu a compus 42 de lieduri, pentru pian, cor și orchestră (*Aurora*, de exemplu), în franceză, germană și română, unele pe versurile lui Carmen Sylva, nimeni alta decât Regina Elisabeta a României (se știe „apartenența“ monarhistă a compozitorului, un motiv clar pentru care nu a putut fi „reciclat“ de comuniști). Liedurile au fost compuse până în 1916, revizuite în anii '30, adăugându-li-se și altele, pe versuri de Sully Prudhomme sau Laconte de Lisle. Cel mai reușit dintre ele este *Languir me fais*, din *7 Cântece pe versuri de Clément Marot op. 15* (1907). Urmează ca aceste inedite compoziții enesciene să ajungă și la Ierusalim, ca apoi Mariana Nicolesco să revină la New York, unde George Enescu a fost mai întâi recunoscut ca mare compozitor.